

Co se událo v roce 1883 tedy před 130 lety v obci.

Dne 20. května bylo uskutečněno zadání, provést výstavbu školní budovy a to v bytě starosty.

Plán k této stavbě vyhotovil benešovský architekt p. Schimmel. Bohužel později bylo zjištěno, že tento plán má mnoho chyb, takže né vždy mohlo být při stavbě podle něho stavěno.

K tomuto konkurzu se dostavilo šest konkurentů a sice:

Mühlbauer Bendel a stavitel Schimmel z Benešova,

Prosche z Dolních Habartic

Ignaz Fürtig z č.p. 3, Johan Jahnel z č.p. 42 a Josef Böhm z č.p. 109 vš. z Horních Habartic.

Všichni složili vklad ve výši 530 Zlatých a to každý jednotlivě. Vyvolávací cena byla 5 306 ZL a 71 krejcarů.

Ignaz Fürtig, truhlářský mistr z H. Habartic získal stavbu za poslední nabídku 4 800 ZL a 67 krejců a tak byla stavba na něho určena s podmínkou, že tato 15. 8. 1883 natolik bude dokončena, že budova bude převzata pro školní účely velectěným úřadem.

Dne 4. června bylo započato s rozšířením stavby.

Nejprve byla stáj a západní průčelí budovy strženy a odklizeny. Později následovalo snesení střechy, aby mohlo býti stavěno poschodí. Stávající zděné poschodí bylo o 4 lokte prodlouženo, čímž se umožnilo zřídit v nové školní budově 3 učebny a vedoucím školy 2 obytné místnosti. Též dostal kuchyni, kterou dříve postrádal.

Onoho 4. června musela býti školní budova vyklizena a přestěhována se vším všudy, samozřejmě bez zpěvu a muziky do hostince p. Mühleho v č. p. 17. (dnes park před OÚ).

Byt ředitele zde byl velice omezen, jen pokojík nad kuchyní. Tento sloužil jako ložnice, obývací prostor a měl místo pro 3 postele, 1 stůl a knihovničku. Vaření a mytí bylo dole v kuchyni.

Taneční sál ležící proti " bytu " ředitele byl používán jako učebna. Byl prostorný a světlý.

25. června nemohlo být vyučováno z důvodu církevní slavnosti. Dále byla na tanečním sále provozována hudba, kvůli které byly lavice vyneseny a druhý den vráceny.

Dne 10. června šli připravení žáci a sice chlapci poprvé ke svaté zpovědi a 11. června poprvé ke svatému přijímání. Stejně tak po nich i děvčata.

28. 7. 1883 se konalo slavnostní ukončení školy stejným způsobem. Žáci, učitelé a členové školské obecní rady navštívili bohoslužbu. Po ní zavedeni do školy, kde se zpívala píseň " Vzhůru Rakousko - Hoch Oesterreich ". Potom žáci převzali sešity na sloh, kreslení a ředitel školy přednesl krátkou řeč ke shromážděné školní mládeži. Nabádal ji k dobrému spravování se, pilnému opakování během prázdnin a celá slavnost byla zakončena zpěvem národní hymny.

Počet školu navštěvujících žáků v roce 1883 činil 162. Z toho vyšší tř. 79, kteří měli dopolední 3 hod. vyučování a nižší tř. 83, kteří měli odpolední 3 hod. vyučování. Velmi pilných bylo 73,2 %. Školní knihovna byla žáky pilně využívána a uskutečnilo se 123 výpůjček od žactva.

Dne 4. srpna 1883 byl zvolen starostou obce zdejší sedlák z č.p. 66, který byl zároveň i předsedou obecní školské rady.

V roce 1883 nebyla p. vikářem vykonáváno náboženské učení ani v kostele ani ve škole. Tudíž odpadly i zkoušky.

Smutná událost v obci. Žákyně Marie Wenzel zemřela v č.p. 59 2. srpna ve věku 14 let a 5. srpna nesena do hrobu. Pohřbu se zúčastnili její spolužáci. Jmenovaná byla sirotkem a pečovala o ní obec.

Dne 30. srpna přišel na školu v H. Habarticích s vysvědčením vybavený podučitel Josel Löbel z Chomutova a tentýž den nastoupil svůj post.

18. září 1883 se konalo převzetí zcela dokončené školní budovy. K tomuto se dostavili:

pan c.k. místodržící rada Müller

pan c.k. okresní inženýr, ing. doktor Storch z Benešova jako sanitární lékař.

Škola byla sice pro školní vyučování vhodná a tak převzatá, ale stavitelé museli provést změny na záchodech z důvodu nevhodného postavení. Tato změna byla též provedena.

23. září 1883 odpoledne ve 2 hodiny se konalo slavnostní vysvěcení školní budovy. Zdejší dobrovolní hasiči se pro tento účel shromáždili před hostincem Josefa Mühlina (viz dnešní park proti OÚ). Veškerá školní mládež v sále tohoto hostince, který až doposud sloužil jako náhradní učebna.

Okolo jedné hodiny se pohnul průvod ke škole.

Ve předu šli hasiči se svojí hudbou, následovala školní mládež s učiteli. Vedle školní budovy zaujali postavení hasiči, potom školní mládež utvořila špalír od školy až k faře.

Hned nato oznámily petardy z hmoždířů příjezd pana c.k. místodržitele školské rady a pana c.k. okresního školského inspektora, kteří přijeli jedničkou vlakem České severní dráhy do stanice "Habartice - Markvartice". Tam přítomnými obecní školské rady a obecního výboru byli přivítáni a ke škole doprovzeni.

Zde byli oba páni p. farářem a ředitelem školy pozdraveni a odvedeni na faru. Zde dleli na příjezd p. vikáře, který se dostavil ve 3/4 na dvě. Nyní šel průvod do kostela, kde se vykonalo několik předepsaných modliteb.

Po dokončení nábožnosti vydal se průvod ke školní budově, kde provedl vikář vysvěcení učeben a 3 krucifixů.

Potom pánové zaujali s velkou masou lidí postavení před budovou školy.

Maličká žákyně Emilie Gautsch z č.p. 68 měla na nejvyšším schodu přede dveřmi do budovy proslov. Děkovala rodičům za velkou peněžní oběť, kterou přinesli a tak se mohla postavit krásná školní budova. Poděkovala též p. místodržitelskému radovi, p. okresnímu inspektorovi a p. vikáři za jejich snahu.

Potom zdůraznil p. farář v dlouhém projevu důležitost školního vyučování. Nato hovořil místodržitelský rada a krátkými pevnými slovy vyjádřil svou spokojenost a radost nad zdařilou stavbou školy a vůbec i mnohých nových škol v dečínském okrese.

Nato se chopil slova p. školský inspektor a zdůraznil především: "Kristus je cílem vědění"!

Během všech proslovů bylo nebe zavěšeno deštivými mračny a již při proslovu p. školního inspektora začaly padat první dešťové kapky. Po dokončení proslovu začalo silně pršet, takže řediteli školy byla vzata možnost i jeho slov k rodičům a dětem.

Nyní se muselo pospíchat do kostela, kde celá oslava byla Tedeem a svatým požehnáním ukončena.



Po skončení slavnosti vystoupil z kostela p. místodržitelství rada a před ním postaveným hudebním tělesem zazněly tóny národní hymny. Tuto zpívala mládež a shromážděný nadšený dav.

Pam místodržící rada, p. okresní školský inspektor a p. vikář se na požádání zúčastnili v horní levé učebně malého banketu, o který se postaralo obecní zastupitelstvo, obecní školská rada a starosta obce.

Kolem 5 hodiny odpolední opustili prvně jmenovaní pánové školu, potom co p. místodržitelství rada ještě jedenkrát pronesl přípitek na zdar školy.

Ostatní přítomní zůstali ještě ve spokojené radosti až do desáté večerní hodiny. Tak skončila oslava zasvěcení školy.

Dne 24.9.1883 začal nový školní rok i přestěhování ředitele z nájemního bytu u Josefa Mühlina do nového bytu ve škole.

Pro pozdní dokončení školní budovy nemohlo být školní vyučování dříve zahájeno. V tento den byla jako v předchozích letech shromážděná školní mládež zavedena do kostela a školní rok zahájen "Veni sanctem".

Počet žáků na začátku školního roku byl 185 a do jednotlivých tříd byli žáci rozdělení následovně:

|     |     |            |          |             |
|-----|-----|------------|----------|-------------|
| I.  | tř. | 44 chlapců | 47 dívek | = celkem 91 |
| II. | tř. | 49 "       | 45 "     | = " 94      |

2. října 1883 byla na všeobecné požádání rodičů na louce zdejšího představeného obce Böhma (viz č.p. 66) uskutečněna školní oslava, která vyzněla k úplné spokojenosti všech. Děti se bavily hrami, střelením ku ptáku, přednášely básně a písně. Byly občerstveni mazanci, párky a dospělí pivem. Dále hrami s májkou a kladinou. Výhrami byly marcipán, ošacení a školní rekvizity.

4. října navštívili žáci a učitelé u příležitosti jmenin Jeho majestátu našeho císaře slavnostní bohoslužbu. Po této se shromáždili v lokále první třídy, kde po krátkém proslovu vedoucího školy byla zpívána národní hymna.

19. listopadu se obdobně dělo u jmenin Jejího majestátu císařovny. Jen po skončení bohoslužby bylo pokračováno ve vyučování, protože 21. listopadu v den slibu byl tento držen jako svátek a tím vznikly dva volné dny v týdnu a to by bylo takto dobrého příliš.

(výňatek z archiválilí O. PL)

První osídlenci H. Habartice v roce 1945

|        |                     |         |           |    |                  |
|--------|---------------------|---------|-----------|----|------------------|
| Č.p. 1 | Batelka V. + Lib.   | 8/1945  | 9,59 ha   | po | F. Hiekel        |
| 2      | Vításek F. + Mar.   | 9/1945  | 5,27 ha   | "  | Henriette Saase  |
| 4      | Šrank Jan + Marta   | 9/1945  | 9,47 ha   | "  |                  |
| 6      | Bogdan Vasil        | 10/1945 | likérka   |    |                  |
| 7      | Řezáč Jan + Bož.    | 10/1945 |           | "  | F. Rössler       |
| 9      | Kraulík V. + Zd.    | 8/1945  | 15,19 ha  | "  | F. Gautsch       |
| 10     | Javůrek F. + Mar.   | 5/1945  | 5,80 ha   | "  | Ther. Fürtig     |
| 11     | Heinzel F. + Jos.   | 8/1945  | 5,80 ha   | "  | Ignáz Bendel     |
| 12     | Hrubý Jos. + Věra   | 9/1945  | 6,06 ha   | "  | Alfr. Starch     |
| 15     | Just Lad. " Mar.    | 11/1945 | 7,26 ha   | "  | Anně Tröschel    |
| 16     | Zámostný V. + Bož.  | 10/1945 | pekařství | "  | Julius Nowotny   |
| 17     | Zíval V. + Štěp.    | 7/1945  | hostinský | "  | Joh. Gautsch     |
| 19     | Štefan L. + Anna    | 8/1945  | 6,00 ha   | "  | Fr. Knechtel     |
| 24     | Jelínek V. + Mar.   | 10/1945 |           | "  | F. Wagner        |
| 25     | Řehák R. = Fr.      | 8/1945  | 14,36 ha  | "  | Ernst Hauptmann  |
| 27     | Pechatý A. + Bož.   | 8/1945  | 14,55 ha  | "  | Otto Rehnelt     |
| 28     | Horálek V. + Lib.   | 8/1945  | 13,03 ha  | "  | F. Janich        |
| 29     | Punda Otto + Milada | 1945    | prodavač  | "  | Ernst Mühlh      |
| 31     | Hojer V. + Marie    | 9/1945  |           | "  | Jos. Renner      |
| 33     | Valěš F. + Frant.   | 10/1945 | 9,55 ha   | "  | Oskar Hegenbart  |
| 35     | Jindra V. + Mar.    | 8/1945  | 11,89 ha  | "  | Ida Krommer      |
| 37     | Bubník Jos. + Anna  | 7/1945  |           | "  | Alfr. Rehnelt    |
| 39     | Škvrna Ed. + Mar.   | 12/1945 | 13,66 ha  | "  | F. Ritschel      |
| 42     | Khop V. + Em.       | 11/1945 | 15,72 ha  | "  | Fr. Jahnel       |
| 47     | Kučera Jan + Anna   | 9/1945  | 9,02 ha   | "  | Heinrich Bittner |
| 51     | Jaroš Ant. + Boh.   | 9/1945  | 7,43 ha   | "  | Jos. Knechtel    |
| 52     | Kolářová Fr.        | 12/1945 |           | "  | Ant. Philipp     |
| 54     | Nebohý F. + Marie   | 9/1945  |           | "  | Fr. Müller       |
| 56     | Vejvoda Jos. + R.   | 8/1945  |           | "  | Rehnelt Fr.      |
| 59     | Komárek F. + Fr.    | 10/1945 | 6,60 ha   | "  | Alb. Wenzel      |
| 60     | Duchoň V. + Alžb.   | 9/1945  | 6,18 ha   | "  | Alfr. Knechtel   |
| 61     | Babanec Ot. + Zuz.  | 1945    |           | "  | Osk. Rehnelt     |
| 62     | Šulc Fr. (tesař)    | 1945    |           | "  | Fr. Richter      |
| 64     | Mejtský F. + Jos.   | 9/1945  |           | "  | Ign. Wenzel      |
| 65     | Svoboda J. + Lud.   | 10/1945 |           | "  | Ludw. Flietel    |
| 66     | Šulc Jos. + Em.     | 11/1945 | 10,52 ha  | "  | Auguste Böhm     |
| 67     | Jolič Dimitrij      | 1945    | voják     | "  | Joh. Fürtig      |
| 68     | Koutník Fr.         | 1945    | mlýnář    | "  | Joh. Matzke      |
| 70     | Smolík F. + Růž.    | 8/1945  | 9,54 ha   | "  | Adolf Knechtel   |

|     |                      |         |            |                   |
|-----|----------------------|---------|------------|-------------------|
| 71  | Endršt Jan + Marie   | 9/1945  | 13,11 ha   | dř. Ludw. Hieckel |
| 74  | Špína F. + Josefa    | 8/1945  |            | Fr. Knothe        |
|     | Veselý Jos. + Hel.   | 1945    |            |                   |
| 78  | Konůpek V. + Mar.    | 11/1945 | 6,90 ha    | Albin Tröschel    |
| 80  | Endršt Mir.          | 9/1945  |            | Joh. Schellmann   |
| 82  | Řepa Boh. + Mar.     | 1945    | kampelička | Fr. Saase         |
| 83  | Krotiř V. + Ant.     | 8/1945  | 6,60 ha    | F. Grams          |
| 84  | Veselý J. + Hel.     | 8/1945  |            | F. Böhm           |
| 85  | Horák Jan + Vítěz.   | 9/1945  |            | A. Bendel         |
|     | + Anna               |         |            |                   |
| 89  | Němceová Marie       | 9/1945  |            | Heinrich Türke    |
|     | Šafránek Vlast.      | 10/1945 |            |                   |
| 91  | Lukáš Adolf          | 9/1945  | sekyrník   | Fr. Heer          |
| 92  | Vitásek F. + Mar.    | 9/1945  |            | Fr. Storm         |
| 94  | Dvořák Fr.           | 1945    |            | Marie Eckel       |
| 96  | Tůma Al. + Marie     | 11/1945 | 8,05 ha    | El. Jansky        |
| 101 | Popek Alois          | 8/1945  | 13,57 ha   | Ernst Hackel      |
|     | Hubatý Mil. + R.     | 1945    |            |                   |
| 107 | Kálal Jos.           | 1945    | sekyrník   | Alfr. Hegenbart   |
| 108 | Král Jar.            | 11/1945 |            | Hilde Fürtig      |
| 109 | Černý Jar. + Anast.  | 8/1945  | obchod     | Rud. Fürtig       |
| 110 | Rathouský K. + Hel.  | 11/1945 |            | Alfr. Lösel       |
|     | Uhýrek Zd. + Mar.    |         |            |                   |
| 111 | Vlna E. + A.         | 10/1945 |            | Fr. Hofmann       |
| 112 | Bečka Jos. + Josefa  | 8/1945  | 4,16 ha    | Fr. Pappert       |
| 113 | Kováč Jos. + A.      | 9/1945  | 13,50 ha   | Friedr. Parsch    |
| 114 | Šoupal Jan + A.      | 6/1945  |            | Fr. Wenzel        |
| 115 | Hamerle Jos. + A.    | 9/1945  | 16,25 ha   | Rud. Gautsch      |
| 116 | Šoupal Jan + A.      | 8/1945  | 17,28 ha   | Gisele Wagner     |
| 118 | Buriánová Josefa     | 9/1945  |            | Em. Tröschel      |
| 120 | Lacina Jos. + Fr.    | 1945    |            | Rud. Gautsch      |
| 122 | Drha Václav          | 10/1945 |            | Alfr. Schieche    |
| 124 | Prejza K. + A.       | 1945    |            | Fr. Parsch        |
| 125 | Večerník + Alžb.     | 1945    |            |                   |
| 126 | Cimburek St. + Anež. | 10/1945 |            | F. Grosser        |
| 127 | Pospíšil Vinc. + K.  | 8/1945  |            | Julius Starch     |
| 128 | Daněk F. + Pavl.     | 10/1945 |            | Gust. Gautsch     |
| 129 | Zada Ant. + Marie    | 8/1945  | 6,67 ha    | Joh. Hiekel       |
| 131 | Spišák Juraj + A.    | 9/1945  | 14,68 ha   | Ernst Starch      |
| 134 | Kraulík F. + M.      | 8/1945  | 19,84 ha   | Fillipp Fr.       |
| 137 | Varachyb Mich.       | 11/1945 | 7,19 ha    | Bail Marie        |
| 138 | Slanař Jan + Mar.    | 10/1945 |            | Rud. Gautsch      |



|                      |         |             |                 |
|----------------------|---------|-------------|-----------------|
| 139 Čermák Al.       | 9/1945  | obuvník     | Knothe Aug.     |
| 143 Vondra Jos. + F  | 11/1945 | 4,31 ha     | Riedel Valent.  |
| 144 Tomášek K. + K.  | 9/1945  |             | Rehnelt Joh.    |
| 146 Matuška Jan      | 9/1945  |             | Fürtig Berthold |
| 151 Křížek Fr.       | 10/1945 |             | Bakowsky Erw.   |
| 152 Řeháček F. + M.  | 10/1945 |             | Starch Jos.     |
| 154 Kadlec R. + M.   | 12/1945 |             | Heinze Friedr.  |
| 157 Malý Ant.        | 10/1945 |             | Rehnelt F.      |
| 160 Břicháček Jan    | 1945    |             | Wenzel F.       |
| 164 Krampera F + M.  | 11/1945 |             | Fürtig Alfr.    |
| 165 Hudíková M.      | 1945    | porod. bába | Starch F.       |
| 166 Englic Jos.      | 11/1945 |             | Franz Heinrich  |
| 167 Pospíšil J. + E. | 8/1945  | 7,50 ha     | Heller Karl     |
| 168 Dřízal F + M     | 12/1945 |             | Kammel Arnold   |
| 169 Kučera B. + R.   | 8/1945  | 9,80 ha     | Ullrich Aug.    |
| 171 Pokorný J. + K.  | 11/1945 | 4,00 ha     | Neumann Ant.    |
| 172 Netolický Jan    | 1945    |             | Kannel Anna     |
| 173 Mysliveček V. B. | 8/1945  | 11.50 ha    | Ringel Fr.      |
| 175 Bobek J. + R.    | 9/1945  |             | Grünzner Rud.   |
| 176 Nuhliček F. + A  | 8/1945  | tabák       | Philipp Aug.    |
| 177 Zeman M. + Mar.  | 8/1945  |             | Gautsch Aug.    |
| 179 Bartakovič F,B.  | 12/1945 | 7,90 ha     | Hiekel Rud.     |
| 188 Zíval K. + M.    | 11/1945 |             | Kaiser Ed.      |
| 189 Matys Rud.       | 6/1945  | kovář       | Zach Jos.       |
| 192 Kropáček Jos.    | 12/1945 |             | Wenzel Ernst    |
| 194 Plíšek K. a M.   | 10/1945 |             | Förster Julius  |
| 200 Haluza Boh.      | 10/1945 | malíř pok.  | Rehnelt Fr.     |
| 202 Řehák Mich.      | 1945    |             | Riedel Wilh.    |
| 203 Tesař J. + A.    | 8/1945  |             | Prosche Ernst   |
| 204 Křížek Jindř.    | 9/1945  |             | Kromer Ernst    |
| 206 Vlach F.+ Etela  | 11/1945 |             | Fritscher Alfr. |
| 207 Klíma K. + Alb.  | 10/1945 |             | Wedlich Osw.    |
| 209 Bříza L. + J.    | 9/1945  |             | Gautsch Ernst   |
| Boháč Ant.           |         |             |                 |